

40 anys del cant il·luminador de Xesco Boix

El 21 de juliol va fer 40 anys que ens va deixar Xesco Boix | Recordem la figura del referent de la música per a públic familiar en català

La feina pionera de **Xesco Boix** ?i de **Jordi Roura**, i de **Jaume Arnella**, i de tants altres? és a l'origen de dos grans rius paral·lels, la música folk i l'animació infantil, que fent-se grans a partir dels seixanta i setanta han desembocat al segle XXI amb més cabal i amb nous afluents. Des de fa 5 anys, el 2019, reconeixem la seva rellevància als Premis Enderrock amb un guardó al seu nom, el Premi Xesco Boix al Millor disc per a públic familiar. Ara, a 40 anys de la mort d'en **Xesco** (Barcelona, 3 de febrer de 1946 - Malgrat de Mar, 21 de juliol de 1984), recordem la seva figura i la seva petjada.

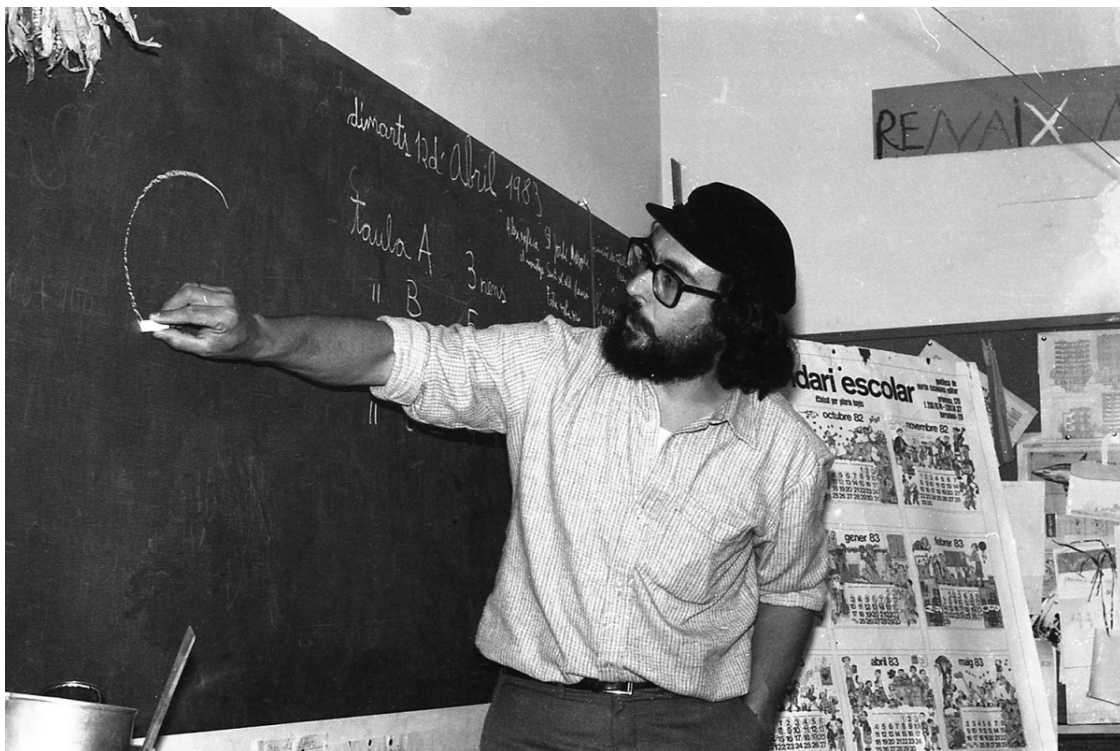
Xesco Boix va ser una figura cabdal en la introducció de la música folk i la creació de l'animació infantil als Països Catalans. Va créixer en un entorn familiar molt lligat a la cultura i als agrupaments escoltes. El 1963 li van regalar un disc de **Pete Seeger**, la figura i l'obra del qual el marcaran per sempre. Poc després va viatjar amb una beca als Estats Units, on va conèixer **Seeger**. En tornar a Barcelona, va estudiar Pedagogia i es va convertir, amb el nom artístic de **Xesc Boix**, en un dels fundadors del seminal i efímer col·lectiu **Grup de Folk**. En aquesta època va gravar els seus primers discos, va adaptar al català cançons del folk nord-americà i va participar en l'històric festival del **Grup de Folk** a la Ciutadella de Barcelona, el 1968.

Dissolt el **Grup de Folk** i ja amb el nom artístic de **Xesco Boix**, el 1971 va fundar el grup **Ara Va de Bo** ?el primer grup d'animació infantil als Països Catalans? amb **Jordi Roura**, **Josep Maria Pujol**, **Núria Ventura** i **Laura Pérez**. Des del 1973 també va col·laborar amb el grup **El Sac de Cançons**, que difonia temes populars catalanes. Durant la segona meitat dels setanta va gravar la major part dels seus discos i va actuar en innumbrables escoles i pobles. D'aquesta època són algunes de les cançons més populars: "Vull ser lliure", "El gripau blau", "Ampolla de vi", "Hi ha cinc ampolles", "No serem moguts", "Oh Brandy, deixa'm tot sol", "Una dona llarg i prima"...

El 1980 va crear el col·lectiu de treball **Els Cinc Dits d'una Mà** al costat de quatre animadors que compartien la seva manera de fer: **Lluís Maria Panyella**, **Àngel Daban**, **Noè Rivas** i **Toni Giménez**. Una depressió intermitent el va obligar a deixar de treballar durant algunes temporades. Va morir el 21 de juliol de 1984, atropellat per un tren a Malgrat de Mar.

Un artesà de cançons

Xesco Boix tenia un sentit artesanal de la cal·ligrafia, de la feina i de la vida. Els rastres de la seva personalitat i del seu carisma poden resseguir-se no només als discos, també a les postals i les cartes, escrites amb lletra polida i sovint personalitzades amb dibuixets, que es guarden a moltes cases. I als cançoners que va il·lustrar i fer córrer. O a les gravacions d'entrevistes radiofòniques on se senten la seva dicció extraordinàriament clara i la seva retòrica, senzilla i treballada. També deixen testimoni del seu caràcter meticulós les llibretes que l'acompanyaven sempre allà on anava, i les fotos on se'l veu carregat amb un arsenal de bolígrafs, sempre a punt a la butxaca de la camisa per caçar noves paraules, expressions o històries. En definitiva, en **Xesco** era un home que es prenia molt seriosament la seva feina, i que la feia des de la base. Sempre a prop dels treballadors de base per excel·lència: els mestres.

Xesco Boix a l'Escola del Mar (Barcelona), l'any 1983 Foto: Josep Mercadé

De **Pete Seeger** va aprendre que no només era important cantar, sinó també fer cantar. I això li seria extraordinàriament útil amb el públic infantil. La seva manera d'adreçar-se als infants, amb frases ben construïdes i tractant-los com el que són, persones intel·ligents, va resultar tan revolucionària com les grenyes i la barba de guerriller que es va deixar créixer a partir dels anys setanta. Amb bones formes, exposava pensaments tan rotunds i punyents com aquest: "Si els diaris i les televisions no són nostres, doncs que ho siguin els carrers i les festes majors". O com aquest altre: "Una cançó és una forma de vida, una cosa estimada que ajuda a viure, que uneix les generacions, les classes socials, les nacionalitats... Té un valor molt gran. Esponja el cor i ajuda a estimar?".

El 8 de desembre de 1984, encara sota l'impacte emotiu de la mort de **Xesco Boix** ocorreguda el 21 de juliol a Malgrat de Mar?, se li va fer un multitudinari homenatge al Parc de la Ciutadella de Barcelona, el mateix espai on ell, com a integrant del col·lectiu del **Grup de Folk**, havia trencat motllos la primavera del 1968 amb el primer gran festival a l'aire lliure sota el franquisme. Coincidint amb el 25è aniversari de la seva mort, el **Grup de Folk** va gravar *Què fas polissó? Algunes cançons de Xesco Boix* (DiscMedi, 2007) i es va editar el DVD *Vull ser lliure. Xesco Boix 25 anys* (Utopia Global, 2009), dirigit per Carme Canet i distribuït amb la revista Enderrock. Quaranta anys després, la petjada fonda d'en **Xesco**, que desconfiava dels grans embulls mediàtics, encara perdura al carrer o a les associacions.